

100

**ГҮРЭНЭЙ ЗҮГНӨӨ
ХИНАЛТА ХЭРЭГТЭЙ**

ЗҮГНӨӨ ХЭРЭГТЭЙ

мянган түхэрийг үлүү абажа
Үрдэйнэй байба.

«Бурятбизнескомпани»
предприятия өөрийнхөө моно-
польно байдалда дашууран,
хангалгын туһалмажинуудай,
захил түргэн хэлэний түлөө
хэмлээ үлүү мүнхэ хэрэглэг-
шэддээ абаан байна. Тэнгэ-
жэ бүхыдөө эдэнэр 780 мян-
ган түхэрийг үлүү абаа гээд
тобишлогдоо.

Гэхээд гадна коммунальна
туһалмажинуудта тарифууд
дуули бусаар дэшээлүүлдэгд-
нэ гэжэ элэрүүлдэгдэ. Икшээ
болгон дурдабал, 1991
оний декабрын 19-дэ Рос-
сийн правительствен абаан
тусхай тогтоолод зүридүүл-
лэн, Улаан-Удын авиационно
бүсэдэл коммунальна туһа-
ламжинуудай түлөө тари-
фуудда хэмлээ үлүү дэшээ-
лүүлхэй байба. Онсолбол,
дуулаа гэхэнэй түлөө — 7,4
дахин, халуун уһаар ханга-
нанай түлөө — 5,4, хүйтэн
уһанай түлөө канализацин тү-
лөө — 1,6 дахы.

ЗАТОРАЙ ГЭ АБАБА

В. ДАМБАЕВ.

Соведүүд ба ажабайдал

ОНДОО ХҮНҮҮД ТУХАЛХА БЭШЭ

Байгша оной март нарада арадай депутадуудай районно Советэй сессии боложо, манай районной Уланхаанай болон Дэрээнэй эвенкийскэ сельскэ Советүүдэй эзүлдэг газарай хилыс тодорхойлон байха. Гэбшье эвенкийскэ сельскэ Советүүд бүхы районной ха- хаднаа үлүү газарыс эзэлхэ- гэнэн нэдэлдэ гаргагдаба. Имаршыс район, ямаршыс со- моной Совет эзэлхэн газар дээрээ худалмэри абуулжа, байгаагийн баялигуудыс ашаг үрэтэйгөөр ашаглаха зорилго урдаа табижа ёһотой байна шуу. Зүгөөр олонхи нотагай Советүүд тинмэ зо- рилгоо бөөлүүлжэ шадана- гүй. Үшөө 1989 ондоо ара- дай депутадуудай районно Советэй гүйсэдкомой шинд- хэбэрээр эвенкийскэ ажа- хуудай Дэрээнэй сомоной Со- ветад 35 мянган гектар тал- хайтай ой тайга, Алтын нуур дамжуулан үгтээн байгаа. Инимэ эхэ газар дээ- рэ эвенкийскэ агнуури ёһо, олонон оловоо коопзеро, промхоздо тушаажа, мүнэ- зөөритэй болохо, хэр үгтнэ хойшо эркилдэг ажаалаа нэр- гэхэ бээ гэжэ ханагдаһан байгаа ааб даа. Хэдэн эвенк- ангуушадтай хэлсээ баталаа- нэмд. Зүгөөр тэрэ хэлсээ- мнай дүүргэдэггүй үлөө- нэн. Гэхэ зуура нүүлэй хэ- лэдэ хэлнүүдэй туршада түс- ой тайга соохи ан гүрөөны- онь олошоруулын, аршалан- тамгаалтын тула мүртэй юу- ман хэдээгүй.

Ушар тинмэнь Хойто зү- гий арадуудай районно эб- дэлэй түрүүлшэ А. Н. Дельбоновайг зүбшөөныс- лэжа, тэрэ тайга соонь ан- гуушадые элбгээгээ нэмд. Эвенкийскэ агнуури хэдэг- гүй дээрлээ манай коопзе- рпромхоз ангай арша шүр- бэлэ, мяха ханадаг сөнгөөр худалдаха аргатай юм. Энээн тухай эвенкийскэ сельскэ Советэй агнуушадые дуулагдаһан байгаа. Гэбш- ье ангай мяха, арша шүр- бэлэ абаха тухай мэдүүлгэ- тэдэнэй зүгһөө ородоггүй байһаар. Гүтэлнүүд болон эвенкийскэ агнуури хубсаа- ныха арша үгжээ болохо бай- наби. Дэрээнэй дунда нүр- суулин дэргэдэ байгуула- даһан эвенкийскэ түбтэ хубсаа хунар оёходо болон бусад гоёлтодо хэрэгтэй юмээр ханганаби.

Аршаар гүтэлнүүдыс, мүн бусад хубсаа хунар оёхо бага предприти байгуулхыс эвенкийскэ сельскэ Советдэ туралжа нэмд. Тэрэ ду- радхайтай, юундшөө, дэм- жэлдэггүй.

Манай райондо газар аша- гдаха асуудалнуудыс эркил- дэг комитет бии болгондон- хой юм. Тус комитет газар хубаажа үгөөд, удаан тэрэ газарай лхараар ашаглада- гай байхыс шалгадаггүй, хи- надаггүй байха юм.

Хурамхаанай коопзеро- промхоз дааж абаһан газар- райнгаа участогүүдыс хай- наар ашаглаха гэжэ срод- доно. Жэзгээлхэдэ, 1990 он- до манай коллектив ан үс- хэбэрлэхэ фермэ түхээрхэ хоёр гектар талхайтай га- зар 11 мянган түхээрхөөр худалдажа абаһан бэлэй. Тэ-

рэ фермыс, түхээрлэгдэ 1 миллион 200 мянган түхэ- риг мүнүн гаргашагдаа районной Уланхаанай болон Дэрээнэй эвенкийскэ сельскэ Советүүдэй эзүлдэг газарай хилыс тодорхойлон байха. Гэбшье эвенкийскэ сельскэ Советүүд бүхы районной ха- хаднаа үлүү газарыс эзэлхэ- гэнэн нэдэлдэ гаргагдаба. Имаршыс район, ямаршыс со- моной Совет эзэлхэн газар дээрээ худалмэри абуулжа, байгаагийн баялигуудыс ашаг үрэтэйгөөр ашаглаха зорилго урдаа табижа ёһотой байна шуу. Зүгөөр олонхи нотагай Советүүд тинмэ зо- рилгоо бөөлүүлжэ шадана- гүй. Үшөө 1989 ондоо ара- дай депутадуудай районно Советэй гүйсэдкомой шинд- хэбэрээр эвенкийскэ ажа- хуудай Дэрээнэй сомоной Со- ветад 35 мянган гектар тал- хайтай ой тайга, Алтын нуур дамжуулан үгтээн байгаа. Инимэ эхэ газар дээ- рэ эвенкийскэ агнуури ёһо, олонон оловоо коопзеро, промхоздо тушаажа, мүнэ- зөөритэй болохо, хэр үгтнэ хойшо эркилдэг ажаалаа нэр- гэхэ бээ гэжэ ханагдаһан байгаа ааб даа. Хэдэн эвенк- ангуушадтай хэлсээ баталаа- нэмд. Зүгөөр тэрэ хэлсээ- мнай дүүргэдэггүй үлөө- нэн. Гэхэ зуура нүүлэй хэ- лэдэ хэлнүүдэй туршада түс- ой тайга соохи ан гүрөөны- онь олошоруулын, аршалан- тамгаалтын тула мүртэй юу- ман хэдээгүй.

Ушар тинмэнь Хойто зү- гий арадуудай районно эб- дэлэй түрүүлшэ А. Н. Дельбоновайг зүбшөөныс- лэжа, тэрэ тайга соонь ан- гуушадые элбгээгээ нэмд. Эвенкийскэ агнуури хэдэг- гүй дээрлээ манай коопзе- рпромхоз ангай арша шүр- бэлэ, мяха ханадаг сөнгөөр худалдаха аргатай юм. Энээн тухай эвенкийскэ сельскэ Советэй агнуушадые дуулагдаһан байгаа. Гэбш- ье ангай мяха, арша шүр- бэлэ абаха тухай мэдүүлгэ- тэдэнэй зүгһөө ородоггүй байһаар. Гүтэлнүүд болон эвенкийскэ агнуури хубсаа- ныха арша үгжээ болохо бай- наби. Дэрээнэй дунда нүр- суулин дэргэдэ байгуула- даһан эвенкийскэ түбтэ хубсаа хунар оёходо болон бусад гоёлтодо хэрэгтэй юмээр ханганаби.

Аршаар гүтэлнүүдыс, мүн бусад хубсаа хунар оёхо бага предприти байгуулхыс эвенкийскэ сельскэ Советдэ туралжа нэмд. Тэрэ ду- радхайтай, юундшөө, дэм- жэлдэггүй.

Манай райондо газар аша- гдаха асуудалнуудыс эркил- дэг комитет бии болгондон- хой юм. Тус комитет газар хубаажа үгөөд, удаан тэрэ газарай лхараар ашаглада- гай байхыс шалгадаггүй, хи- надаггүй байха юм.

Хурамхаанай коопзеро- промхоз дааж абаһан газар- райнгаа участогүүдыс хай- наар ашаглаха гэжэ срод- доно. Жэзгээлхэдэ, 1990 он- до манай коллектив ан үс- хэбэрлэхэ фермэ түхээрхэ хоёр гектар талхайтай га- зар 11 мянган түхээрхөөр худалдажа абаһан бэлэй. Тэ-

рэ фермыс, түхээрлэгдэ 1 миллион 200 мянган түхэ- риг мүнүн гаргашагдаа районной Уланхаанай болон Дэрээнэй эвенкийскэ сельскэ Советүүдэй эзүлдэг газарай хилыс тодорхойлон байха. Гэбшье эвенкийскэ сельскэ Советүүд бүхы районной ха- хаднаа үлүү газарыс эзэлхэ- гэнэн нэдэлдэ гаргагдаба. Имаршыс район, ямаршыс со- моной Совет эзэлхэн газар дээрээ худалмэри абуулжа, байгаагийн баялигуудыс ашаг үрэтэйгөөр ашаглаха зорилго урдаа табижа ёһотой байна шуу. Зүгөөр олонхи нотагай Советүүд тинмэ зо- рилгоо бөөлүүлжэ шадана- гүй. Үшөө 1989 ондоо ара- дай депутадуудай районно Советэй гүйсэдкомой шинд- хэбэрээр эвенкийскэ ажа- хуудай Дэрээнэй сомоной Со- ветад 35 мянган гектар тал- хайтай ой тайга, Алтын нуур дамжуулан үгтээн байгаа. Инимэ эхэ газар дээ- рэ эвенкийскэ агнуури ёһо, олонон оловоо коопзеро, промхоздо тушаажа, мүнэ- зөөритэй болохо, хэр үгтнэ хойшо эркилдэг ажаалаа нэр- гэхэ бээ гэжэ ханагдаһан байгаа ааб даа. Хэдэн эвенк- ангуушадтай хэлсээ баталаа- нэмд. Зүгөөр тэрэ хэлсээ- мнай дүүргэдэггүй үлөө- нэн. Гэхэ зуура нүүлэй хэ- лэдэ хэлнүүдэй туршада түс- ой тайга соохи ан гүрөөны- онь олошоруулын, аршалан- тамгаалтын тула мүртэй юу- ман хэдээгүй.

Ушар тинмэнь Хойто зү- гий арадуудай районно эб- дэлэй түрүүлшэ А. Н. Дельбоновайг зүбшөөныс- лэжа, тэрэ тайга соонь ан- гуушадые элбгээгээ нэмд. Эвенкийскэ агнуури хэдэг- гүй дээрлээ манай коопзе- рпромхоз ангай арша шүр- бэлэ, мяха ханадаг сөнгөөр худалдаха аргатай юм. Энээн тухай эвенкийскэ сельскэ Советэй агнуушадые дуулагдаһан байгаа. Гэбш- ье ангай мяха, арша шүр- бэлэ абаха тухай мэдүүлгэ- тэдэнэй зүгһөө ородоггүй байһаар. Гүтэлнүүд болон эвенкийскэ агнуури хубсаа- ныха арша үгжээ болохо бай- наби. Дэрээнэй дунда нүр- суулин дэргэдэ байгуула- даһан эвенкийскэ түбтэ хубсаа хунар оёходо болон бусад гоёлтодо хэрэгтэй юмээр ханганаби.

Аршаар гүтэлнүүдыс, мүн бусад хубсаа хунар оёхо бага предприти байгуулхыс эвенкийскэ сельскэ Советдэ туралжа нэмд. Тэрэ ду- радхайтай, юундшөө, дэм- жэлдэггүй.

Манай райондо газар аша- гдаха асуудалнуудыс эркил- дэг комитет бии болгондон- хой юм. Тус комитет газар хубаажа үгөөд, удаан тэрэ газарай лхараар ашаглада- гай байхыс шалгадаггүй, хи- надаггүй байха юм.

Хурамхаанай коопзеро- промхоз дааж абаһан газар- райнгаа участогүүдыс хай- наар ашаглаха гэжэ срод- доно. Жэзгээлхэдэ, 1990 он- до манай коллектив ан үс- хэбэрлэхэ фермэ түхээрхэ хоёр гектар талхайтай га- зар 11 мянган түхээрхөөр худалдажа абаһан бэлэй. Тэ-

рэ фермыс, түхээрлэгдэ 1 миллион 200 мянган түхэ- риг мүнүн гаргашагдаа районной Уланхаанай болон Дэрээнэй эвенкийскэ сельскэ Советүүдэй эзүлдэг газарай хилыс тодорхойлон байха. Гэбшье эвенкийскэ сельскэ Советүүд бүхы районной ха- хаднаа үлүү газарыс эзэлхэ- гэнэн нэдэлдэ гаргагдаба. Имаршыс район, ямаршыс со- моной Совет эзэлхэн газар дээрээ худалмэри абуулжа, байгаагийн баялигуудыс ашаг үрэтэйгөөр ашаглаха зорилго урдаа табижа ёһотой байна шуу. Зүгөөр олонхи нотагай Советүүд тинмэ зо- рилгоо бөөлүүлжэ шадана- гүй. Үшөө 1989 ондоо ара- дай депутадуудай районно Советэй гүйсэдкомой шинд- хэбэрээр эвенкийскэ ажа- хуудай Дэрээнэй сомоной Со- ветад 35 мянган гектар тал- хайтай ой тайга, Алтын нуур дамжуулан үгтээн байгаа. Инимэ эхэ газар дээ- рэ эвенкийскэ агнуури ёһо, олонон оловоо коопзеро, промхоздо тушаажа, мүнэ- зөөритэй болохо, хэр үгтнэ хойшо эркилдэг ажаалаа нэр- гэхэ бээ гэжэ ханагдаһан байгаа ааб даа. Хэдэн эвенк- ангуушадтай хэлсээ баталаа- нэмд. Зүгөөр тэрэ хэлсээ- мнай дүүргэдэггүй үлөө- нэн. Гэхэ зуура нүүлэй хэ- лэдэ хэлнүүдэй туршада түс- ой тайга соохи ан гүрөөны- онь олошоруулын, аршалан- тамгаалтын тула мүртэй юу- ман хэдээгүй.

Ушар тинмэнь Хойто зү- гий арадуудай районно эб- дэлэй түрүүлшэ А. Н. Дельбоновайг зүбшөөныс- лэжа, тэрэ тайга соонь ан- гуушадые элбгээгээ нэмд. Эвенкийскэ агнуури хэдэг- гүй дээрлээ манай коопзе- рпромхоз ангай арша шүр- бэлэ, мяха ханадаг сөнгөөр худалдаха аргатай юм. Энээн тухай эвенкийскэ сельскэ Советэй агнуушадые дуулагдаһан байгаа. Гэбш- ье ангай мяха, арша шүр- бэлэ абаха тухай мэдүүлгэ- тэдэнэй зүгһөө ородоггүй байһаар. Гүтэлнүүд болон эвенкийскэ агнуури хубсаа- ныха арша үгжээ болохо бай- наби. Дэрээнэй дунда нүр- суулин дэргэдэ байгуула- даһан эвенкийскэ түбтэ хубсаа хунар оёходо болон бусад гоёлтодо хэрэгтэй юмээр ханганаби.

Аршаар гүтэлнүүдыс, мүн бусад хубсаа хунар оёхо бага предприти байгуулхыс эвенкийскэ сельскэ Советдэ туралжа нэмд. Тэрэ ду- радхайтай, юундшөө, дэм- жэлдэггүй.

Манай райондо газар аша- гдаха асуудалнуудыс эркил- дэг комитет бии болгондон- хой юм. Тус комитет газар хубаажа үгөөд, удаан тэрэ газарай лхараар ашаглада- гай байхыс шалгадаггүй, хи- надаггүй байха юм.

Хурамхаанай коопзеро- промхоз дааж абаһан газар- райнгаа участогүүдыс хай- наар ашаглаха гэжэ срод- доно. Жэзгээлхэдэ, 1990 он- до манай коллектив ан үс- хэбэрлэхэ фермэ түхээрхэ хоёр гектар талхайтай га- зар 11 мянган түхээрхөөр худалдажа абаһан бэлэй. Тэ-

рэ фермыс, түхээрлэгдэ 1 миллион 200 мянган түхэ- риг мүнүн гаргашагдаа районной Уланхаанай болон Дэрээнэй эвенкийскэ сельскэ Советүүдэй эзүлдэг газарай хилыс тодорхойлон байха. Гэбшье эвенкийскэ сельскэ Советүүд бүхы районной ха- хаднаа үлүү газарыс эзэлхэ- гэнэн нэдэлдэ гаргагдаба. Имаршыс район, ямаршыс со- моной Совет эзэлхэн газар дээрээ худалмэри абуулжа, байгаагийн баялигуудыс ашаг үрэтэйгөөр ашаглаха зорилго урдаа табижа ёһотой байна шуу. Зүгөөр олонхи нотагай Советүүд тинмэ зо- рилгоо бөөлүүлжэ шадана- гүй. Үшөө 1989 ондоо ара- дай депутадуудай районно Советэй гүйсэдкомой шинд- хэбэрээр эвенкийскэ ажа- хуудай Дэрээнэй сомоной Со- ветад 35 мянган гектар тал- хайтай ой тайга, Алтын нуур дамжуулан үгтээн байгаа. Инимэ эхэ газар дээ- рэ эвенкийскэ агнуури ёһо, олонон оловоо коопзеро, промхоздо тушаажа, мүнэ- зөөритэй болохо, хэр үгтнэ хойшо эркилдэг ажаалаа нэр- гэхэ бээ гэжэ ханагдаһан байгаа ааб даа. Хэдэн эвенк- ангуушадтай хэлсээ баталаа- нэмд. Зүгөөр тэрэ хэлсээ- мнай дүүргэдэггүй үлөө- нэн. Гэхэ зуура нүүлэй хэ- лэдэ хэлнүүдэй туршада түс- ой тайга соохи ан гүрөөны- онь олошоруулын, аршалан- тамгаалтын тула мүртэй юу- ман хэдээгүй.

Ушар тинмэнь Хойто зү- гий арадуудай районно эб- дэлэй түрүүлшэ А. Н. Дельбоновайг зүбшөөныс- лэжа, тэрэ тайга соонь ан- гуушадые элбгээгээ нэмд. Эвенкийскэ агнуури хэдэг- гүй дээрлээ манай коопзе- рпромхоз ангай арша шүр- бэлэ, мяха ханадаг сөнгөөр худалдаха аргатай юм. Энээн тухай эвенкийскэ сельскэ Советэй агнуушадые дуулагдаһан байгаа. Гэбш- ье ангай мяха, арша шүр- бэлэ абаха тухай мэдүүлгэ- тэдэнэй зүгһөө ородоггүй байһаар. Гүтэлнүүд болон эвенкийскэ агнуури хубсаа- ныха арша үгжээ болохо бай- наби. Дэрээнэй дунда нүр- суулин дэргэдэ байгуула- даһан эвенкийскэ түбтэ хубсаа хунар оёходо болон бусад гоёлтодо хэрэгтэй юмээр ханганаби.

Аршаар гүтэлнүүдыс, мүн бусад хубсаа хунар оёхо бага предприти байгуулхыс эвенкийскэ сельскэ Советдэ туралжа нэмд. Тэрэ ду- радхайтай, юундшөө, дэм- жэлдэггүй.

Манай райондо газар аша- гдаха асуудалнуудыс эркил- дэг комитет бии болгондон- хой юм. Тус комитет газар хубаажа үгөөд, удаан тэрэ газарай лхараар ашаглада- гай байхыс шалгадаггүй, хи- надаггүй байха юм.

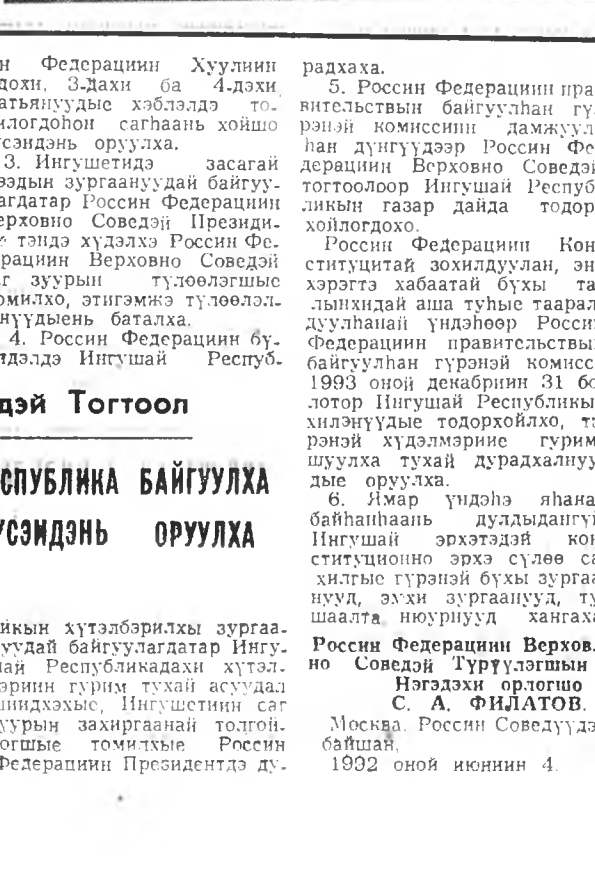
Хурамхаанай коопзеро- промхоз дааж абаһан газар- райнгаа участогүүдыс хай- наар ашаглаха гэжэ срод- доно. Жэзгээлхэдэ, 1990 он- до манай коллектив ан үс- хэбэрлэхэ фермэ түхээрхэ хоёр гектар талхайтай га- зар 11 мянган түхээрхөөр худалдажа абаһан бэлэй. Тэ-

рэ фермыс, түхээрлэгдэ 1 миллион 200 мянган түхэ- риг мүнүн гаргашагдаа районной Уланхаанай болон Дэрээнэй эвенкийскэ сельскэ Советүүдэй эзүлдэг газарай хилыс тодорхойлон байха. Гэбшье эвенкийскэ сельскэ Советүүд бүхы районной ха- хаднаа үлүү газарыс эзэлхэ- гэнэн нэдэлдэ гаргагдаба. Имаршыс район, ямаршыс со- моной Совет эзэлхэн газар дээрээ худалмэри абуулжа, байгаагийн баялигуудыс ашаг үрэтэйгөөр ашаглаха зорилго урдаа табижа ёһотой байна шуу. Зүгөөр олонхи нотагай Советүүд тинмэ зо- рилгоо бөөлүүлжэ шадана- гүй. Үшөө 1989 ондоо ара- дай депутадуудай районно Советэй гүйсэдкомой шинд- хэбэрээр эвенкийскэ ажа- хуудай Дэрээнэй сомоной Со- ветад 35 мянган гектар тал- хайтай ой тайга, Алтын нуур дамжуулан үгтээн байгаа. Инимэ эхэ газар дээ- рэ эвенкийскэ агнуури ёһо, олонон оловоо коопзеро, промхоздо тушаажа, мүнэ- зөөритэй болохо, хэр үгтнэ хойшо эркилдэг ажаалаа нэр- гэхэ бээ гэжэ ханагдаһан байгаа ааб даа. Хэдэн эвенк- ангуушадтай хэлсээ баталаа- нэмд. Зүгөөр тэрэ хэлсээ- мнай дүүргэдэггүй үлөө- нэн. Гэхэ зуура нүүлэй хэ- лэдэ хэлнүүдэй туршада түс- ой тайга соохи ан гүрөөны- онь олошоруулын, аршалан- тамгаалтын тула мүртэй юу- ман хэдээгүй.

Ушар тинмэнь Хойто зү- гий арадуудай районно эб- дэлэй түрүүлшэ А. Н. Дельбоновайг зүбшөөныс- лэжа, тэрэ тайга соонь ан- гуушадые элбгээгээ нэмд. Эвенкийскэ агнуури хэдэг- гүй дээрлээ манай коопзе- рпромхоз ангай арша шүр- бэлэ, мяха ханадаг сөнгөөр худалдаха аргатай юм. Энээн тухай эвенкийскэ сельскэ Советэй агнуушадые дуулагдаһан байгаа. Гэбш- ье ангай мяха, арша шүр- бэлэ абаха тухай мэдүүлгэ- тэдэнэй зүгһөө ородоггүй байһаар. Гүтэлнүүд болон эвенкийскэ агнуури хубсаа- ныха арша үгжээ болохо бай- наби. Дэрээнэй дунда нүр- суулин дэргэдэ байгуула- даһан эвенкийскэ түбтэ хубсаа хунар оёходо болон бусад гоёлтодо хэрэгтэй юмээр ханганаби.

ХҮДӨӨДЭ — ШЭНЭ ХАРИЛСААНУУДЫН

(Хэжэнгэдэ болоһон семинарһаа)

Буряад Республикын Вер- ховно Советэй юнхэдхи сессин ажаалаа дүүр- гэхтөн сасуу, таряашанай, хамнабарин ажахынуудыс жүжөөхэ талаар аймагуудай захиргаануудай гүлбанаарай хабаадалтай семинар Хэ- жэнгэ райондо үгсэргэдэ- бэ.

Асарайн аймагай хилэ алагдажа, Үүдэни-Аманһаа хэбэд номхон хэжэнгынхидэй хони, малай зүнай зэрэглэн соо абадаг үргэн талыс зах- харагдажа эхилдэг. Манай республикада түрүүлэн та- ряашанай ажахыс эркилхэн П. Я. Базаровай бүлэ эгээл эндэ Хүндэлэбш гэжэ га- зарта түхүнхэнхэй. Ушар тинмэнь Улаан-Үдөөнэ зо- рилго эрхэн айлшадые Петр Импиловичай түрүүлэн ури- ха үшартай болоһонийн гай- халгүй.

Хэжэнгын аймагай захир- ганай гүлбаа Д. Н. Суво- ровай. Дээдэ-Хэжэнгын пос- севскэй байһан М. В. Г. Дондо- ков, Таряашанай ажахынууд болхо таранай Первоймайн совхозой директор Д. С. Дондоков, Хэжэнгын таря- шанай ажахынуудай эбэлэй түрүүлшэ В. Е. Маланов болон нотагай бусад тушаа- лар, мүн олоно мэдээл та- рааха хэрэгсэлнүүдэй хү- дэлмэрилшэд сулларба.

Республикын Министрууд- ы Советэй Түрүүлшэ В. В. Саганов, Түрүүлшын орлогшо А. М. Шевченко, худөө ажахын министр Н. Н. Найданов, Министруудай Советэй Эхнэлхэй, Совес- дүүдэй худэлмэрин таһа- гуудыс дааганар К. М. Бах- рунов, В. Б. Гайжурова, Та- ряашанай, хамнабарин болон худөө ажахын кооперативууд- ы эбэлэй түрүүлшэ В. А. Минтасов, Газарай ре- формын талаар комитетэй түрүүлшэ Б. С. Разгус, Буркоопсоюзай түрүүлшэ А. А. Бляхер гэһэд энэ хуудха хэмжээ абуулдаа хабаадахаар зоринон байла.

Одоошье хүрэхэ газартаа өрхөдөө, П. Я. Базаров тухайгаа туралгашадта хөөр- жэ угтахынь дуралдаһан байна. Нигэжэ семинарай хү- дэлмэри эхилдэг бай.

ФЕРМЕРЭЙ ХӨӨРӨӨННӨӨ

Петр Импилович нигэжэ хөөрөөнхөө эхилдэг бай:

— 1988 ондо Первоймайн совхозтой хэлсээ баталжа, 150 буруу, хашаагуудыс хаража эхилдэг нэмд. Наза- хай саган тархита, мяхалиг үүлгэртэй мал нэн.

Өөрөө экономист мэргэжл- тэй, урдань банкда худэлхэн хадаа хэрэг хүтэлхэ, тоосоо- ной талаар дүн нүлүгэй мэд- дэхэ байлда.

Гэбшье эгээл түрүүлэн нимэ алхам эхэлдэ хүнгэн байгаагүй. Первоймайн тэрэ үеын хүтэлбэрилгэдтэй мал худалдахынь, газар угтахынь, Гүрэнэй банкһаа 98 мянган түхээрхэ урьһаар абахыс хэлсээ баталжа,

ябуулга-оролдолгын хүсөөр ажахын тоосооной, аренднэ, үбэр дааһан гүүртэ боложо таһарааби.

Нэл үлүүтэй ажаалад бай- хадаа, 350 центнер мяха гү- рэндэ түшмэгаа нэмд. Тээд арендын гүримай эрхэ бай- даг манда таармжагүй, үн- лэдбэрийн продукциянай дүн үнэгүйгөөр абадаг бай- гаа юм.

1989 ондо Коопераци тухай Хуулийн гарахалд, ха- шаргуудыс шахан тарга- жуулжа тушаадаг худөө ажа- хын кооператив болохоодо, нэгэ бага аажмаар амилжа эхилдэг гэһэдби. Юуб гэхэдэ, гүрэнгэһыс, совхозтой- ыс хоорондо тоосоо эднэ эрхэтэйгээр хэрэг аргатай бо- лосоо буюушди.

«РСФСР-ы Газарай ре- формо бөөлүүлжэ хойшолуу- лашагүй хэмжээнүүд тухай» Россия Президентин Зарли- гай, мүн «Колхоз, совхозуудыс хубилтаха гүрим тухай» правительствын Тогтоолой 1990 ондо гарахалд, «Үл- зытэ» гэжэ таряашанай ажа- хыс болгодожо хубилгадаа нэмд.

Шэнэ юмэс бүтээхэс ажа- хыһаа бээс даагад таһаржа гарахалда, «өөһэднхэнэй- гөө дунда хари хүн шэнги» болоһон аад, ажалтай ээр зэмсэг нөөхил совхозһоо эрхэхэ, гүйхэ гэжэ бэрхэтэй- шэйг болодожо нааба даа.

«Най- рал хубсаһан олдохой» гэжэ зөн хэлсэдэг гэһэдэ. Тэрэл саг үсөөнхөө өрхөдөө, оюл- дынхөө ажал бүтээнгүй, хэн намда юмээс үгэхэб?

Тинмэнь түхээрэс жэлэй дүрбэн сагта худэлмэрилхэ зэмсэгэс бүтэһынь худалда- жа абаха, үн ширдэ орохо ушартай болодог.

МТЗ-80 түхэлэй хоёр, ДТ- 75 түхэлэй нэгэ трактортай- бди, «НамАЗ» болон ГАЗ-52 түхэлэй нэгэ, нэгэ машина бии. Ороһоо хуряаха «Нина» комбайнһаа эхилдэг, анза- һан, культиватор, сепялж, шибэх тарааха, болоомо, үб- нэ хуряаха гэхэ мэтэ фер- мерай ажалда хэрэгтэй бү- хы түхээрэлгэнүүд худалдан абтанхай.

Мүнөө гүрэндэ бусааха ёһотой урьһаламжынай хэм- жээн 800 мянган түхэрхэ болонхой.

Энэ эхэ техникэ оройдоол нэгэ бүлэ бариха байна гэжэ наанаа зөн байха. Нэгэ талаараа зүбшье, тээд эдэ- нийс абаагүй байгаа наа, хэлһээ эрхэлхэб? Үгөөшье наань, түб хууриһаа холо, энэ ойн хашуу руу асааха абааһаа гэжэ бэлэн хэрэг бэлэ. Эдэ зэмсэгээрээ хүн- дэнь туһалха аргатай наань, өөһөд хоорондын хэлсээгээр туһалха нэм. Тээд нимэ арга нүхсээл үгы ха юм.

Саашаа эдлэжэ байһан газараа шарнуурууланһаа нэгэжээгээр нэмэлтэ түб- бэс.

ринень абаад, худалдаха эр- хэ фермернуудтэ олтодог наа, найн бэлэй. Хүн ходо залуу ябадаггүй. Ажалтай хү- сэ даахыа болхо гэжэ бай- ха. Газар эдүүргүй байха- даа, гүтэдэг, буртаг үдөөр оузарлагдадаг. Тинмэнь эзэнгөө гараар таһалгаргүй ашаглагдажа, олоо үгэхэ ёһо- той.

ФЕРМЕРЭЙ БАНДАТ

Хашаа, хөрөөһоо эхилдэг харахалдай, энэ хүнэй га- раар бүтээн гэжэ мэдэхээр, хуу бата, бэхн, Хуудам на- хинһаа хашаагуудыс даа- даһан бүхэ зузаан харша.

Хашуу хашаагаар туужа, томо шэнгүүрээр шэнэжэ, машинда ашаха түхээрэлгэ бии. Ороһонхойн сарай цем- ент хушалтатай, гэдэс хуш- шан шарыс шэнэсэ оёбожо хэбтэнэ. Бороо, наранһаа айлтатгүй, шифер хушалтатай.

Хажуудан худөө ажахын машина, техникэ халагдаха байра бии. Тээ саанаһана шэнгэн түлшөөс халагдаха скарданы хоёр томо цистернэ буюу бидлэнэ. Нальхитай дээдэ талад цемент ханатай силос- тэдэ 2 нүхэн малтагдаһан.

Өөһэднхэй байһан гэрһээ гадна, хоёр үндэр, уужам гэр сабандаһан. Нэгэ гэр- тэн мүнөө намартаа орохыс эхлэнэ. Нүгөөдэ гэрһын со- циалыс ажаһуудалтай шэн- жетэй, мүн ашаар, эзэнээр байра дээрнэ хурхыа хур- гудын болгохо гэһэн холын түсөө П. Я. Базаров таби- хай байһанаа мэдүүлжэ нэй. Шүлүүн ханатай худал, тра- тор, машиннуудын байдаг уужам гаран зүүн талаарыс тобойдоно. Н

[illegible][illegible]

«СУРАНЗАН»

УРАН ЗОХЕОЛШО Г. шэнэгүй гүт? гээд, бүр лэгма Бадхсвагай нимэ нэрэтэй ном хаяжн хэблэлээр Илөөлөгчөөс хөдө харагдах.

Зонхиноо хэрхэ хэрхээдэй шэн захирагдажа байханаа, 1790 онноо эхилэн, конторо нэрэмжтэйг нэгэ тогтоомло захирагдайг газар Улан нүорд тагтоогодгон юм. Хонохын, 1873 онно, Сүб-ришдаа 10 үрхэ, Хонхино гэж газарта 7 үрхэ, Хараан-Хуур гэжэ газарта хоёрхон үүр ороодүд хууна. Бэшэ ород сэлэнгүүд бурадудай дунда үйж юм.

Зан зам гаргалсаха, Инада алханий зам 130 модолдо эл ханахаа ондоо эдэ замуудаар алханий хэрэгээрэ болдог чиновнигуудыг боддог.

Хүний танилцсан манай уншлагчдадха түрүүшнээх лэмжамжа, дурдхалнууд орожо залалда. Тэрэ хууш нэгэн — «Бүрдэг үнэн» газетын үнийн, Багад уншлагта Гүл-Базар Токтохоевой харюу бэ-э Т.ийн онорто толилнобди.

[illegible][illegible]

хүндийн гэгээ ба даг хүн тухай бэлтгэх гэгээн бодолын (Д. Лыгденовын хээр) — шибсама «эгээс» гэгээн удхатай үндэр хабсагайн эрмэг дүгээр явбал тэгш, харатай, — гэж Ды-жид арасаа.	хмэ дараахнаа. — Үгүй дөө. Хүбүүнэйн, тээ валенка уллаха гэж хуунаа. Хүбүүд гутал жагсаа-хгүй, харатай, — гэж Ды-жид арасаа.	рэлхүүнэг айж гарган. хү-бүүтээ «үүдүүс зарадаг» байналданы өөдэрхээдэнь, «Хоохон торхын хүнийнхөн өх» гэгээн үгэс ханагдаах-жаа юм.	шье ушарнууд байнан ха. гэгээр, ооли, шомо, отормо, нэмдэр, баяндай, абзай, гал-зууд, басай — элэ болон. Зурган отогынх нэрлэхээ буура, шомо, баяндай, гал-зууд, 1-дүгээр ба 2-дугаар	зохид хара шортой, уна-тай газарай дутамаг дээрэ-нээ мал үсхсөөрлөнх, тэрэн айу шүмээр ажаимдаадаг. Жэл соо бэлшвэрингээ га-лаа, сөө, тэбх, лүмбэнэ га-луучинан, аюой байдалдаа ху-	даан бии юм. Нэмэлт. Орло уласай аасаг турь-ууралчнаа хоши буярад ба уучинан, аюой байдалдаа ху-
---	--	---	--	---	---

дүүлдэггүй, хар дүүлдэггүй, хар байдал д. Тунхадэ «Бурлад үнэнх гэгээтмийн нэрэ хүндэн дарагдахагүй, үргөлдэх зэрэгтэй гэж байна».

Дунги Бүгдэлдэг хүйсдэ байхадэ.

Солбогтнай хайшаа ошоо гэсэбэ?

— Бургуулд руугаа ошомин гэж нэн.

— Юрөөдө, хэр буража байхэдэ.

улас сэржэ нутагджанаар, 1648 оноо острог тоогоон юм. Энэнь 1762 оноо Нинжын зэмсэ сүүд гэжэ нэрэгэй зургаан болоноо аад. 1804 оноо хураагдаа. Дээрэ дүйдэ.

зууд, сэгээндэ—элэ найман эсгэын зомдл гэлсэжэ эртөөнхэ нааша басагдала басагдалагай зайтай гэснэ. Түүсгэын нэрлэгдэһэн зургаан эсгэжэ хиндэ ба булгад обогдотой болоно.

Дүрөөн хушундаа нэгдэһэн Баргажанай бурадтай айма нэрэтэй болобо. Энэ аймагта шэжээр хабсаржа ороһон тагаануудаар элдэбэрин гэрэзоний тоодо дээрэ хэлэгдэһэн хамингатай 270 хүн

амаан, агнууруу олзолсооройго-
гын шадлааринугдүг гэжэ мэ-
тэ тухай толдлуулжа байха
гэжэн дурадхаагын дэмжэ.
нэбди.

Д. Мыгденов уган зөг-
гөшэ. Хаа-яа дүевнэгшөө.
шье харахадамни, «таба-
нууд» бэ байгшн. Дүевн-
гшөөнь ходо хараха боло-
нашшн, чалт намда үнээ.

бэшдэгэ байгшаана орхин-
хоншон Гэлэгиа Бадмаевагй
дахин энэ жанртаа бусаха-
ниннь баясмаар байна.

Ц. ДОНДОГОН.

Эдэ найман эсэгын зон
болбод. 1825 оной 8-дугаар
ревизиин болохоод, 1600 ар
дүүшэ байба, 1858 оной 10-
дугаар ревизиин бэшлэгдэ
арэ дүүшэ. 4341 хүн боло-
но.

Амалд гэжэ нутагуудта 200-
наа, 300 оод хүрэтэр нүү-
дэл хэмэ ябадаг болобо. Мү-
ноон, жэл эрхэ бүри. Барга-
жинга гасар халхинда сэхтэ
аблантат болонхой.

Амалд гэжэ нутагуудта 200-
наа, 300 оод хүрэтэр нута-
г жэлэй тэндэ Ульдаргэ нутаг
наа гэдэгдэ бусахан ба Бар-
гажингаа гаража ошонон зо-
Амалд. Ингүүт, Хушинда

[illegible][illegible]

ни нүүдлээр дун гаргагдажа, аха дүү Жаргал, гэгүүд бусад дунчуудыг гоёор гүйсэдхэхэйн-
архимлэж, тусхай шанда хүртөө.

В. ДОНДОВ.
(«Огни Кувукина» гэдэгхээ).

